

Ο Ιώσηπος ήταν τριάντα χρόνων, όταν το 66 μ.Χ. μετείχε στην επανάσταση των Ιουδαίων εναντίον της Ρώμης. Οι λεγεώνες του στρατηγού Βεσπασιανού έφτασαν σπέρνοντας φωτιά και σίδηρο. Η επανάσταση κάμφθηκε. Ο Ιώσηπος και κάποιοι άλλοι βρέθηκαν πολιορκημένοι μέσα στον περίλαμπρο ναό της Ιερουσαλήμ. Οι προμαχώνες έπεφταν ο ένας μετά τον άλλο. Στους ελάχιστους που απέμεναν, ο Ιώσηπος πρότεινε να παραδοθούν. Κόντεψαν να τον σφάξουν επιτόπου. Προτιμούσαν τον θάνατο. Έβαλαν κλήρο κι άρχισαν να σκοτώνονται ένας ένας μεταξύ τους, με τη σειρά. Όταν ο Ιώσηπος έμεινε μόνος με άλλον ένα, επανέλαβε την πρόταση να παραδοθούν. Ο άλλος δέχτηκε. Βγήκαν και συνελήφθησαν από τους στρατιώτες του Βεσπασιανού που σκεφτόταν, τι να τους κάνει: Να τους εκτελέσει ή να τους πουλήσει δούλους;

Ο Ιώσηπος ξεδιάντροπα «προφήτεψε» ότι ο Βεσπασιανός θα γινόταν αυτοκράτορας κι ο στρατηγός κολακεύτηκε και τον πήρε στη συνοδεία του. Όταν η «προφητεία» επαληθεύτηκε, ο Βεσπασιανός αναβάθμισε τον Ιώσηπο σε σύμβουλό του.

Στην Ιουδαία, η επανάσταση αναζωπυρώθηκε. Στάλθηκε να την καταπνίξει ο Φλάβιος Τίτος. Ο Ιώσηπος ήταν μαζί του. Ξαναβρέθηκε στην Παλαιστίνη, αυτή τη φορά στο πλευρό των κατακτητών. Η επανάσταση πνίγηκε στο αίμα κι ο Τίτος ξεθεμελίωσε την Ιερουσαλήμ, μαζί με τον ναό. Ήταν το 70 μ.Χ. Ο Ιώσηπος αποφάσισε να γράψει ιστορία. Έπρεπε όμως να είναι ιουδαϊκή, χωρίς να θίγεται η Ρώμη. Και να δικαιολογείται η επανάσταση του 66 αλλά και η καταστολή της το 70. Την είπε «Εβραϊκές αρχαιότητες». Ήταν έτοιμη το 93 μ.Χ.

*****

Στο 12^ο κεφάλαιο του βιβλίου του «Εβραϊκές αρχαιότητες», ο Ιώσηπος μιλά για τον Ιωάννη τον Βαπτιστή. Με λεπτομέρειες για τη ζωή και τον θάνατό του. Στο 18^ο κεφάλαιο, υπάρχουν δυο τρεις γραμμές που, κάπως ξεκάρφωτα, αναφέρουν ότι «την εποχή εκείνη έζησε ο Ιησούς, ένας άγιος άνθρωπος, αν μπορεί να ονομαστεί άνθρωπος, επειδή έκανε

πράγματα θαυμαστά και δίδαξε τους ανθρώπους και αυτοί δέχτηκαν με χαρά την αλήθεια. Και τον ακολούθησαν πολλοί Εβραίοι και πολλοί Έλληνες. Ήταν ο Μεσσίας».

Αυτή είναι η πρώτη (και για αιώνες μοναδική) αναφορά στον Χριστό από μη χριστιανό ιστορικό. Οι επόμενες αναφέρονταν όχι στον Χριστό ως πρόσωπο αλλά στον χριστιανισμό και στους χριστιανούς. Οι οποίοι χριστιανοί έγραψαν για τον Χριστό μετά το 60. Τότε υπολογίζεται ότι γράφτηκαν τα «πρωτότυπα» Ευαγγέλια. Τα «αντίγραφα» που εμείς γνωρίζουμε, δεν είναι πιο παλιά από τον 3^ο αιώνα μ.Χ.

Πάνω σ' αυτά τα γεγονότα στηρίχθηκε ο προβληματισμός για το αν υπήρξε στ' αλήθεια ο Χριστός. Το επιχείρημα της άλλης πλευράς είναι πως η ύπαρξη Του αποδεικνύεται από το γεγονός ότι δώδεκα αγράμματοι μαθητές και καμιά εξηνταριά «οπαδοί» κατάφεραν να διαδώσουν τον χριστιανισμό στα πέρατα της οικουμένης και να τον καταστήσουν θρησκεία εκατομμυρίων ανθρώπων. Το αντεπιχείρημα είναι ότι ο Κομφούκιος, ο Βούδας, ο Μωάμεθ προσπάθησαν μόνοι τους. Όμως ο Κομφούκιος, ο Βούδας, ο Μωάμεθ δεν ήταν αγράμματοι.

*****

Κύριο χαρακτηριστικό των Σαδδουκαίων ήταν η εμμονή στο γράμμα του Μωσαϊκού Νόμου και η απόρριψη της παράδοσης. Αντίπαλοί τους, οι Φαρισαίοι πίστευαν στη θεία πρόνοια, στην αιωνιότητα της κόλασης, στην αθανασία της ψυχής και στην ανάσταση των νεκρών. Μια τρίτη ομάδα, οι Εσσαίοι, ζούσαν σε κοινόβια, ήταν προσκολλημένοι στην κοινοκτημοσύνη, ποτέ δεν έλεγαν ψέματα, απέφευγαν το εμπόριο και θεωρούσαν την σεξουαλική σχέση αναγκαίο κακό για τη διαιώνιση του είδους. Η συμπεριφορά τους, όταν ο Τίτος κυρίευσε την Ιερουσαλήμ, προδίκιζε την αντιμετώπιση των μαρτυρίων από τους χριστιανούς της ίδιας αλλά και της μετέπειτα εποχής. Σαδδουκαίοι, Φαρισαίοι και Εσσαίοι αποτελούσαν τους τρεις θρησκευτικούς πόλους, γύρω από τους οποίους συνασπίζονταν οι Ιουδαίοι της εποχής του Χριστού.

Σαδδουκαίοι οι λίγοι, Φαρισαίοι οι πολλοί, οι γραμματείς ήταν επαγγελματική τάξη με «ειδικότητα» στην ερμηνεία του αρχαίου Νόμου του Μωυσή. Ο πιο επιφανής ανάμεσά τους ήταν ο Χιλέλ (70 π.Χ. – 10 μ.Χ.) που δίδασκε ότι η ζωή πρέπει να χαρακτηρίζεται από «αγάπη προς τον άνθρωπο, αγάπη προς την ειρήνη, αγάπη προς τον Νόμο». Κι όταν τον ρώτησαν, τι είναι ο Νόμος, αποκρίθηκε: «Ο συ μισείς, ετέρω μη ποιήσεις» (Ο,τι εσύ μισείς, μην το κάνεις σε άλλον). Συνιστούσε «να μην κρίνεις τον γείτονά σου, πριν να μπεις στη θέση του» και καθόρισε επτά κανόνες για την ερμηνεία του Νόμου, προσπαθώντας να συμβιβάσει τις αντιμαχόμενες φατρίες. Στα 30 π.Χ., ο βασιλιάς Ηρώδης ο Μέγας τον διόρισε πρόεδρο του Σανχεδρίν (Μέγα Συνέδριο από 71 άτομα που ασκούσαν την ανώτατη θρησκευτική και δικαστική εξουσία επί των Εβραίων αλλά που κάποιες αποφάσεις τους, όπως η θανατική καταδίκη, έπρεπε να εγκριθούν από την πολιτική ηγεσία).

Στους τελευταίους π.Χ. αιώνες, πλήθαιναν οι προφητείες ότι θα έλθει ο Μεσσίας και θα απαλλάξει τους Ιουδαίους από την καταπίεση. Οι «Ψαλμοί του Σολομώντα» (περίπου 50 π.Χ.) προεξοφλούσαν την έλευσή του. Το «Βιβλίο του Ενώχ» (170 με 66 π.Χ.) προφήτευε τη βασιλεία των Ουρανών. Γύρω στο 150 π.Χ. δημοσιεύτηκαν χρησμοί για το ίδιο θέμα. Οι ειδικοί διαβλέπουν ανατολική επιρροή από τον Μίθρα και τον Ζαρατούστρα. Οι ρεαλιστές τα αποδίδουν στα πάθη των Ιουδαίων είτε υπό τους Σελευκίδες είτε υπό τους Πάρθους είτε υπό τους Ρωμαίους και τα όργανά τους. Ήδη, ο Ησαΐας (8^{ος} αιώνας π.Χ.) είχε μιλήσει για την έλευσή του και τον είχε προσδιορίσει ότι θα προέρχεται από την βασιλική γενιά του Δαβίδ. Οι ευαγγελιστές Λουκάς και Ματθαίος ειπώθηκε ότι επέλεξαν την Βηθλεέμ ως τόπο γέννησης του Ιησού του Ναζωραίου, επειδή εκεί ζούσαν μέλη της παλιάς βασιλικής οικογένειας του Δαβίδ. Η Βηθλεέμ άλλωστε ήταν έξω από τα όρια της επικράτειας του Ηρώδη Αντύπα, όταν διέταξε την «σφαγή των νηπίων».

Ο Ηρώδης ο Μέγας πέθανε το 4 π.Χ., χρονιά που προσδιορίζεται και ως αυτή της γέννησης του Χριστού. Με διαθήκη του, η επικράτεια χωρίστηκε στα τρία, ένα κομμάτι για κάθε παιδί του: Ο Φίλιππος πήρε την ανατολική πλευρά (Βαταναία). Ο Ηρώδης Αντύπας την Πέραν του Ιορδάνη χώρα και την Γαλιλαία, όπου η Τιβεριάδα και η Ναζαρέτ. Και ο Αρχέλαος τη Σαμάρεια, την Ιδουμαία και την Ιουδαία όπου η Βηθλεέμ, η Χεβρών, η Εμμαούς και βέβαια η Ιερουσαλήμ.

Αμέσως, οι Ιουδαίοι επαναστάτησαν ενάντια στον Αρχέλαο, παρά τις προτροπές του Χιλέλ να διαφυλάξουν την ειρήνη. Έστησαν στρατόπεδο με σκηνές γύρω από τον Ναό. Υπήρχαν εκεί και απλοί προσκυνητές που είχαν φθάσει από άλλες περιοχές για να γιορτάσουν το Πάσχα (4 π.Χ.). Τα στρατεύματα του Αρχέλαου δεν έκαναν διακρίσεις. Έσφαξαν 3.000 ανάμεσα στους οποίους και τους άτυχους προσκυνητές. Νέα σφαγή ακολούθησε ανήμερα της Πεντηκοστής. Ο περίβολος του Ναού πυρπολήθηκε, οι θησαυροί αρπάχτηκαν και πολλοί Ιουδαίοι αλληλοσκοτώθηκαν για να γλιτώσουν τα βασανιστήρια.

Οργανώθηκαν αντιστασιακές ομάδες στα βουνά και στα λαγκάδια. Σκότωναν όποιον δήλωνε οπαδός της Ρώμης. Μια από τις αντιστασιακές ομάδες κυριεύσε την πόλη Σεπφωρίδα, πρωτεύουσα της Γαλιλαίας. Επενέβη ο διοικητής της Συρίας, Ουάρος: Με στρατό 20.000 ανδρών, εισέβαλε στην Παλαιστίνη και την ξεθεμελίωσε, σταύρωσε 2000 επαναστάτες και πούλησε δούλους 30.000 Εβραίους, στασιαστές ή μη. Μια πρεσβεία Ιουδαίων στάλθηκε στη Ρώμη να παρακαλέσει τον αυτοκράτορα Οκταβιανό Αύγουστο να τους απαλλάξει από το «βασιλείο». Ο αυτοκράτορας κατάργησε τον Αρχέλαο και προσάρτησε την Ιουδαία ως ρωμαϊκή επαρχία διοικούμενη από επίτροπο που θα αναφερόταν στον διοικητή της Συρίας (6 μ.Χ.).

Ο Οκταβιανός έζησε ως το 14 μ.Χ. Ο διάδοχός του Τιβέριος βασίλευσε ως το 37 μ.Χ. οπότε δολοφονήθηκε. Στυγνός δολοφόνος και ημιπαράφρων, ασχολιόταν με την εξάλειψη κάθε πραγματικού ή υποτιθέμενου αντιπάλου του στη Ρώμη και άφησε την Ιουδαία στην ησυχία της. Στα χρόνια του σταυρώθηκε ο Χριστός. Πότε όμως γεννήθηκε;

Οι ευαγγελιστές Λουκάς και Ματθαίος τοποθετούν την γέννηση «τις ημέρες που ο Ηρώδης ήταν βασιλιάς της Ιουδαίας», που σημαίνει πριν από το 4 π.Χ. Ο Λουκάς λέει ότι ο Ιησούς ήταν περίπου τριάντα χρόνων, όταν τον βάπτισε ο Ιωάννης «το 15^ο έτος της βασιλείας του Τιβέριου», που σημαίνει 28 με 29 μ.Χ., οπότε η γέννηση τοποθετείται στα 2 με 1 π.Χ. Ο Λουκάς αναφέρει έτος γέννησης τη χρονιά που έγινε απογραφή πληθυσμού «ηγεμονεύοντος της Συρίας του Κυρήνιου» αλλά ο Κυρήνιος ήταν εκεί διοικητής από το 6 ως το 12 μ.Χ., ενώ η συγκεκριμένη απογραφή τοποθετείται από τον Ιώσηπο στα 6 με 7 μ.Χ. Πολλοί πιθανολογούν ότι ο Λουκάς συγχέει την απογραφή επί Κυρήνιου με εκείνη επί διοικητή Συρίας Σατουρνίνου που μνημονεύεται από τον Τερτυλλιανό. Αυτή όμως έγινε το 8 – 7 π.Χ., οπότε η γέννηση τοποθετείται πριν από το 6 π.Χ.

Διακόσια χρόνια αργότερα, ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς (150 – 215 μ.Χ.) συγκέντρωσε όλες τις πολλές απόψεις και αποφάνθηκε ότι ο Ιησούς γεννήθηκε στις 17 Νοεμβρίου του 3 π.Χ. Άλλοι τοποθετούν την γέννηση στις 19 Απριλίου και άλλοι στις 20 Μαΐου. Στην αρχή, η γέννηση γιορταζόταν την 6^η Ιανουαρίου. Στα 354, η Ρώμη και άλλες εκκλησίες της Δύσης επέλεξαν την 25^η Δεκεμβρίου. Οι ανατολικές εκκλησίες κατηγόρησαν τις δυτικές για παραχωρήσεις στην ειδωλολατρία αλλά περί τα τέλη του αιώνα προσχώρησαν κι αυτές στην 25^η Δεκεμβρίου. Υπήρχε λόγος:

Η χριστιανική θρησκεία είχε να παλέψει και με τις βαθιά ριζωμένες αρχαίες δοξασίες που αποδεικνύονταν πολύ πιο επικίνδυνος εχθρός από τους παλιούς αυτοκράτορες των εποχών

των διωγμών. Με την επικράτηση του χριστιανισμού, η πρωτοχρονιά μεταφέρθηκε στις 6 Ιανουαρίου, ημέρα των Φώτων και της πνευματικής γέννησης του Χριστού. Η εμφάνιση του Θεανθρώπου ήταν ένας καλός λόγος για να πάρουν δρόμο οι ψυχές των νεκρών. Εξαφανίζονταν, λοιπόν, στις 6 κι όχι στις 8 Ιανουαρίου, όπως πρέσβευε η λαϊκή αντίληψη των Ρωμαίων. Ο κύριος αντίπαλος του χριστιανισμού, ο Μίθρας, ήταν ο ανίκητος θεός Ήλιος του οποίου τη γέννηση γιόρταζαν οι πιστοί του στις 25 Δεκεμβρίου. Η ημέρα αυτή ονομαζόταν «natalis invicti soli» (γέννηση του αήττητου ήλιου) καθώς λογιζόταν εσφαλμένα ότι συνέπιπτε με το χειμερινό ηλιοστάσιο. Υπέθεταν δηλαδή ότι από τις 25 Δεκεμβρίου κι έπειτα μεγάλωνε η μέρα και μικραίνει η νύχτα, άρα ο ήλιος έβγαине νικητής στη μάχη με το σκοτάδι. Στην πραγματικότητα, το χειμερινό ηλιοστάσιο συμπίπτει με τις 22 Δεκεμβρίου.

Στα 354 μ.Χ., η χριστιανική εκκλησία της Ρώμης διαχώρισε τη γέννηση από τη βάπτισή του Χριστού και καθιέρωσε την 25^η Δεκεμβρίου ως ημέρα των Χριστουγέννων. Ο Χριστός έγινε ο Ήλιος που φέρνει το φως στον κόσμο και με τη γέννησή του ξεκινά η νέα χρονιά. Η χριστιανική πρωτοχρονιά μεταφέρθηκε στη μέρα αυτή.

(protagon.gr, 24.12.2012)